

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Krakowie

S/12/008
LKR-4112-01-01/2012

Kraków, dnia   października   2012 r.

**Pan
Wojciech Lubawski
Prezydent Kielc
ul. Rynek 1
25-303 Kielce**

Wystąpienie pokontrolne

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie, na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, przeprowadziła w Urzędzie Miasta Kielce (Urządzie) kontrolę dotyczącą zapewnienia ochrony bezdomnym zwierzętom, ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania schroniska dla bezdomnych zwierząt, w latach 2010-2012 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych).

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole podpisanym 7 września 2012 r. i omówione w tym dniu na naradzie pokontrolnej, uwzględniając wyniki kontroli przeprowadzonych w Przedsiębiorstwie Usług Komunalnych Sp. z o.o. (Przedsiębiorstwie) i w Świętokrzyskim Towarzystwie Opieki nad Zwierzętami w Kielcach „Zwierzak” (ŚTOZ) Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK w związku z art. 2 ustawy z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli², przekazuje Panu Prezydentowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

- I. W ocenie Najwyższej Izby Kontroli zwierzętom przebywającym w 2010 r. w jedynym funkcjonującym na terenie Kielc Schronisku dla Bezdomnych Zwierząt w Dyminach, nie zapewniono warunków bytowania, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt³ oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 czerwca 2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt⁴. Znaczący wpływ na ówczesne warunki funkcjonowania Schroniska miał brak rzetelnego i skutecznego nadzoru Urzędu nad realizacją zadań zleconych prowadzącemu go Przedsiębiorstwu Usług Komunalnych. Faktyczna poprawa warunków na terenie byłego Schroniska nastąpiła dopiero po jego przekazaniu ŚTOZ w grudniu 2010 r., przy czym NIK ocenia negatywnie zarówno brak nadzoru nad formą i sposobem przekazania przebywających na terenie byłego Schroniska zwierząt, jak i późniejsze niezapewnienie miejsc wszystkim wyłapywanym bezdomnym zwierzętom do czasu wpisania Schroniska do rejestru działalności nadzorowanej przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Kielcach (PLW) w styczniu 2012 r.

---

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82.

² Dz. U. Nr 227, poz. 1482 ze zm.

³ Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002 ze zm.

⁴ Dz. U. Nr 158, poz. 1657.

1. NIK ocenia negatywnie dopuszczenie w 2010 r. do nadmiernego zagęszczenia psów w Schronisku, w którym mogło przebywać do 150 psów, a przeciętnie przebywało ok. 200 tych zwierząt (niekiedy ich liczba dochodziła do 230). Warunki przyjmowania i kwarantanny zwierząt w Schronisku były niewspółmierne do rozmiarów prowadzonej działalności. Tym samym przetrzymywanym zwierzętom nie zapewniono właściwej opieki i bezpieczeństwa pobytu. Sytuacja ta była znana Władzom Miasta, ponieważ przyczyniało się do negatywnej opinii o Schronisku, podnoszonej zwłaszcza przez organizacje działające na rzecz ochrony zwierząt.
Przepełnienie Schroniska było wynikiem decyzji Zarządu Przedsiębiorstwa, który podjął się wylapywania i przetrzymywania bezdomnych psów nie tylko z terenu Kielc, ale także z 32 innych gmin, przy niedostosowanej infrastrukturze i wyposażeniu prowadzonego obiektu oraz niezabezpieczeniu miejsc w innych schroniskach dla nadwyżki zwierząt ponad możliwą pojemność. Zaznaczyć przy tym należy, że w 2010 r. usługi wylapywania i przetrzymywania bezdomnych psów faktycznie wykonywano dla 26 gmin.
Na zrównoważenie liczebności przyjmowanych i przetrzymywanych zwierząt nie pozwalała też liczba adopcji. Wprawdzie w 2010 r. przeprowadzono adopcje 392 psów, jednak średnia liczba tych zwierząt w Schronisku utrzymywała się na poziomie ok. 200, w tym blisko 40% pochodziło z terenu Kielc.
Aby zapewnić właściwe warunki bytowania zwierząt (ze względu na liczebność psów) należało albo istotnie ograniczyć liczbę przyjmowanych do schroniska zwierząt, albo też zintensyfikować akcję adopcyjną. Nakłady na poprawę tych warunków w Schronisku były jednak niewystarczające i spóźnione. Na remonty i modernizacje w 2010 r. wydatkowano 33,5 tys. zł, z czego 30,7 tys. zł w październiku i listopadzie, kiedy PLW zakazał przyjmowania nowych zwierząt, a działalność Schroniska była przedmiotem licznych skarg i interwencji.
2. W ocenie NIK nie zapewniono rzetelnego nadzoru nad realizacją wykonywanych zadań z zakresu opieki nad bezdomnymi zwierzętami w Schronisku na rzecz Miasta Kielce.
Wyniki kontroli przeprowadzonych w ciągu 10 miesięcy 2010 r. nie oddawały rzetelnego stanu warunków przetrzymywania zwierząt w Schronisku. Pracownicy Referatu Usług Komunalnych Urzędu, oceniali pozytywnie ogólny stan i warunki przebywania tam zwierząt, pomimo permanentnego przepełnienia. Tylko w protokole z 24 lutego 2010 r. podano, że schronisko było przepełnione, zaznaczając przy tym, że zwierzęta miały dobre warunki przebywania. NIK zwraca uwagę, że prowadzone kontrole skupiały się na warunkach przetrzymywania w Schronisku zwierząt z terenu Kielc (ok. 90 psów), w sytuacji niezapewnienia prawidłowej identyfikacji wszystkich zwierząt przebywających w Schronisku.
3. Działania związane z poprawą warunków przetrzymywania zwierząt w Schronisku podjęto w Urzędzie dopiero w wyniku licznych interwencji obywateli, organizacji społecznych i instytucji państwowych.
W czasie kontroli i wizyt przeprowadzonych w Schronisku w październiku i listopadzie 2010 r. przez służby weterynaryjne, z udziałem organizacji społecznych, parlamentarzystów i przedstawicieli mediów, stwierdzono przypadki przetrzymywania w jednym boksie ciężarnych suk z psami (w tym przypadek oszczenienia się w takich warunkach), pogryzień i zagryzień psów w kojcach oraz przetrzymywania zwierząt w miejscach do tego nieprzeznaczonych. W konsekwencji stwierdzonych nieprawidłowości decyzją z 7 października 2010 r. PLW zakazał przyjmowania psów do Schroniska, a decyzją z 18 listopada 2010 r. zakazał Przedsiębiorstwu prowadzenia Schroniska i wykreślił je z rejestru działalności nadzorowanej.
4. Krytyczne uwagi NIK budzą wydatki poniesione przez Miasto Kielce na działalność Przedsiębiorstwa w Schronisku, w sytuacji niezapewnienia dobrostanu wylapywanych i przetrzymywanych zwierząt. Z tytułu wykonywania realizowanej od 15 stycznia 2007 r. umowy dotyczącej wylapywania i zapewnienia opieki bezdomnym zwierzętom na terenie Kielc, przekazano w 2010 r. Przedsiębiorstwu łącznie 364,6 tys. zł wynagrodzenia. Dopiero w konsekwencji działań organizacji społecznych, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt oraz decyzji PLW, umowę z Przedsiębiorstwem rozwiązano 13 grudnia 2010 r. (tj. na 18 dni przed upływem okresu jej obowiązywania), obciążając je karą w wysokości 42,1 tys. zł za nienależyte wykonanie umowy (przez 4 dni października, 12 dni listopada i 12 dni grudnia 2010 r.), tj. m.in. za brak możliwości wypełnienia warunków umowy w zakresie dotyczącym zapewnienia Miastu 90 miejsc dla psów – w związku z przyjęciem zbyt dużej liczby zwierząt z ościennych gmin. Zauważyć przy tym należy, że przepełnienie Schroniska z powodu realizacji usług na rzecz innych gmin występowało do października 2010 r.

5. NIK ocenia negatywnie sposób przekazania zwierząt przebywających w Schronisku pod opiekę ŚTOZ. Wyrażono bowiem zgodę na nieformalne przejęcie opieki nad zwierzętami przez przedstawicieli organizacji działających na rzecz ochrony zwierząt, niezapewniając przy tym udokumentowania liczby przekazywanych zwierząt, ich aktualnego stanu, a także zasad odpowiedzialności za te zwierzęta. Na podstawie ustaleń z Zastępcą Prezydenta Kielc, w dniu 19 listopada 2010 r., na teren Schroniska weszły osoby wydelegowane przez te organizacje, którym zezwolono na zajmowanie się zwierzętami, w tym adopcją zwierząt, z pominięciem odpowiedzialnego za te zwierzęta personelu Przedsiębiorstwa. Dopiero miesiąc później (13 grudnia 2010 r.) w dniu rozwiązania umowy z Przedsiębiorstwem Miasto Kielce wynajęło od niego teren Schroniska wraz z infrastrukturą, które następnie użyczyło ŚTOZ w celu opieki nad znajdującymi się tam zwierzętami. NIK zwraca jednak uwagę na formalny zapis umowy użyczenia przez Miasto nieruchomości przy ul Ściegiennego 203 w Kielcach, w którym postanowiono, że obowiązuje ona w okresie nie dłuższym niż do dnia zawarcia stosownej umowy z podmiotem wyłonionym w drodze konkursu na prowadzenie schroniska. Tymczasem umowa ta nie była zmieniana, chociaż zostały przeprowadzone dwa konkursy, w wyniku których umowami z 19 maja 2011 r. i 10 lutego 2012 r. powierzono ŚTOZ m.in. zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom wylapanym z terenu Kielc.
  6. Powierzenie ŚTOZ umową z 13 grudnia 2010 r. zadań w zakresie zapobiegania bezdomności zwierząt i zapewnienia im opieki było związane z zakazem prowadzenia Schroniska przez Przedsiębiorstwo i wykreśleniem go z dnia 18 listopada 2010 r. z rejestru działalności nadzorowanej przez PLW. NIK zwraca uwagę, że w sytuacji formalnej likwidacji Schroniska ŚTOZ nie mogło zapewnić opieki wszystkim wylapywanym psom w hotelach dla zwierząt i domach tymczasowych. ŚTOZ wielokrotnie zgłaszał do Urzędu, że nie ma możliwości umieszczenia w tych miejscach wylapywanych i dostarczanych/przekazywanych psów, występując bezskutecznie o wskazanie miejsca właściwego na ich przetrzymywanie. W konsekwencji wystąpiły liczne przypadki przyjmowania zwierząt do obiektów byłego Schroniska, co w ocenie PLW stanowiło naruszenie zasad określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 oraz art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczania chorób zakaźnych zwierząt⁵. NIK uwzględniła wyjaśnienia ŚTOZ, że przyjmowanie psów przed datą ponownego wpisu do rejestru działalności nadzorowanej było podyktowane koniecznością udzielenia pomocy zwierzęciu, w sytuacji, w której mimo monitów Towarzystwa do Urzędu Miasta Kielce nie wskazano innego miejsca ich pobytu.
- II. NIK ocenia pozytywnie, pomimo opisanych poniżej nieprawidłowości, działania związane z zapewnieniem opieki bezdomnym zwierzętom w latach 2011 – 2012, skutkujące ponownym wpisaniem Schroniska do rejestru działalności nadzorowanej. Działania na rzecz zapobiegania bezdomności prowadzono według założeń stosownych programów miejskich, przy uwzględnieniu ograniczeń związanych z wykreśleniem Schroniska z rejestru w 2010 r. Warunki przebywania zwierząt i zapewnienia im opieki w 2012 r. w Schronisku nie budzą zastrzeżeń.
1. Działania związane z zapobieganiem bezdomności zwierząt i ograniczaniem skutków tej bezdomności prowadzone były w oparciu o dwa programy gminne: najpierw z 2003 r. (z dwoma zmianami w 2011 r.), a następnie z 2012 r. Przewidziane w nich zadania dotyczyły głównie ograniczenia populacji zwierząt poprzez sterylizację lub kastrację, poszukiwania nowych właścicieli dla bezdomnych zwierząt, usypiania ślepych miotów, a od 2011 r. także znakowania psów. Program przyjęty uchwałą Rady Miasta z 15 marca 2012 r. zakładał znakowanie wszystkich psów wydawanych do adopcji ze Schroniska. Realizując zadania określone w tych programach w latach 2010-2011 z terenu Kielc wylapano 561 bezdomnych psów i 148 kotów, a do adopcji wydano 529 psów i 133 koty. Ponadto w badanym okresie na podstawie talonów wydanych mieszkańcom Kielc sterylizacji lub kastracji poddano 315 psów i 850 kotów. Zlecenie zadań odbywało się na zasadach określonych w przedmiotowych uchwałach Rady Miasta.
  2. Nieprawidłowości w realizacji zadań związanych ze zwalczaniem bezdomności zwierząt w 2010 r., skutkujące formalnym zamknięciem w 2010 r. Schroniska spowodowały znacznie większe zaangażowanie finansowe Miasta. Wydatki na ten cel w 2011 r. wyniosły 1 094,1 tys. zł i były dwukrotnie większe niż w roku poprzednim, w 2012 r. (do 26 lipca) wydatkowano 423,4 tys. zł. Największy wzrost wydatków

⁵ Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342 ze zm.

z 486,1 tys. zł w 2010 r. do 917,3 tys. zł w 2011 r. związany z działaniami związanymi z poprawą warunków zwierząt utrzymywanych na terenie byłego Schroniska.

Miasto sfinansowało remont i modernizację obiektów byłego Schroniska, w szczególności w celu dostosowania jego infrastruktury do wymogów rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie szczegółowych wymagań weterynaryjnych dla prowadzenia schronisk dla zwierząt. W 2011 r. kosztem 90,5 tys. zł wyremontowano boksy i inne pomieszczenia dla zwierząt przy budynku administracyjnym oraz kuchnię, za 63,3 tys. zł wykonano modernizację boksów zewnętrznych, za 64,9 tys. zł wybudowano wiatę kwarantanny z 26 boksami, zakupiono także 110 bud dla psów za kwotę 50,3 tys. zł. Miasto zapewniło możliwość opieki około 150 bezdomnym psom z terenu Kielc.

Średnie, miesięczne wydatki ponoszone przez Miasto Kielce na realizację zadań zleconych Przedsiębiorstwu, a następnie ŚTOZ, wzrosły z 40,5 tys. zł w 2010 r. do 58,5 tys. zł w 2012 r. (o 44,4%), przy czym średnia liczba psów przetrzymywanych w Schronisku z terenu Miasta Kielce wzrosła w tym czasie z 90 do 150 (o 66,7%). Zauważyć przy tym należy, że dotacja w wysokości 600 tys. zł, planowana na realizację przez ŚTOZ zadania publicznego w okresie od 1 lutego do 31 grudnia 2012 r., poza wylapywaniem zwierząt i zapewnieniem im opieki w Schronisku, jak i wykonywaniem innych zadań wynikających z programu zapobiegającego bezdomności zwierząt, obejmowała również dokarmianie kotów wolnobyjących oraz znakowanie elektroniczne i kastrację/sterylizację wydawanych do adopcji zwierząt.

Miasto poniosło także wydatki na opiekę nad 75 psami odebranymi w sierpniu 2011 r. z prywatnej posesji na podstawie decyzji Prezydenta Kielc. Na wylapanie tych psów, usługi weterynaryjne i zwrot kosztów pobyt w hotelikach dla zwierząt 2011 r. wydatkowano łącznie 171,8 tys. zł. Urząd z końcem grudnia 2011 r. zalecił ŚTOZ umieszczenie wszystkich tych psów w Schronisku, co jednak do końca kontroli NIK nie zostało zrealizowane w odniesieniu do 20 zwierząt, ze względu na stanowisko ŚTOZ, że odebrane zwierzęta nie są bezpieczne. Zagwarantowanie zwierzętom miejsca pobytu i opieki w przypadkach takich jak opisany powyżej, Miasto, w ocenie NIK, powinno uregulować umownie z podmiotem prowadzącym Schronisko.

3. W 2011 r. wizytacje przedstawicieli Urzędu na terenie Schroniska związane były w zasadzie z przebiegiem remontu obiektów Schroniska, pomimo że w tym czasie na jego terenie przetrzymywano psy, a ich utrzymanie finansowano ze środków Miasta. Kontrole zostały wznowione w 2012 r., po uzyskaniu przez Miasto wpisu do rejestru podmiotów prowadzących działalność nadzorowaną w styczniu 2012 r. Do 14 maja przeprowadzono 15 kontroli, udokumentowanych fotografiami i notatkami, z uwagami dotyczącymi np. zagospodarowania boksów i stanów liczbowych zwierząt, według których liczba psów wahała się od 127 w dniu 14 lutego do 160 w dniu 28 lutego 2012 r. NIK zwraca jednak uwagę Pana Prezydenta, że kontrole te nadal nie zajmowały się oceną dobrostanu zwierząt w nim przebywających.
4. Wydatki związane z eksploatacją mienia na terenie byłego Schroniska od 13 grudnia 2010 r. (czynsz, opłaty za dostawę energii elektrycznej i wody, usługi telekomunikacyjne) ewidencjonowano odpowiednio w rozdziałach: 70005 „Gospodarka gruntami i nieruchomościami”, 90003 „Oczyszczanie miast i wsi” oraz 90095 „Pozostała działalność”, przez co w rozdziale 90013 „Schroniska dla zwierząt” nie były przedstawione całkowite wydatki związane z utrzymaniem Schroniska. W ocenie NIK, takie ewidencjonowanie wydatków nie zapewniało przejrzystości finansowania zadań związanych z opieką nad bezdomnymi zwierzętami. Dopiero w trakcie kontroli NIK, w lipcu 2012 r., wydatki poniesione w 2012 r. na zapłatę czynszu oraz za media przeksięgowano do rozdziału 90013 „Schroniska dla zwierząt”.

Przedstawiając powyższe ustalenia kontroli Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Krakowie wnosi o:

- 1) ustalenie i wdrożenie wewnętrznych procedur w zakresie wykonywania i dokumentowania nadzoru nad zapewnieniem właściwej opieki bezdomnym zwierzętom przebywającym w Schronisku;
- 2) rozważenie możliwości umownego uregulowania z podmiotem realizującym zadania z zakresu zapobiegania bezdomności zwierząt – zasad postępowania ze zwierzętami odebranymi właścicielom na podstawie decyzji Prezydenta Kielc.

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy nowelizującej, zwraca się o przedstawienie przez Pana Prezydenta, w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku oraz o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku bądź przyczynach ich niepodjęcia.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy nowelizującej, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Prezydentowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Krakowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK w sprawie ich rozstrzygnięcia.

Otrzymują:

1. Adresat
2. Akta kontroli